

Lokální svalová zátěž u poštovních doručovatelů

Hrubcová, E.

37. Benův den, 2013

Úvod

Na základě zaslání objednávky Českou poštou bylo provedeno měření lokální svalové zátěže - LSZ metodou integrované elektromyografie - iEMG u vybraných poštovních doručovatelů pro posouzení kategorie prací u dané profese. Měření bylo provedeno u mužů i u žen.

Cíle práce

Předmětem měření bylo zařazení práce poštovních doručovatelů do příslušné kategorie pro lokální svalovou zátěž.

Měření LSZ pomocí metody iEMG

- Měření probíhalo během podzimu 2012 v 9 krajích ČR, v každém kraji byly proměřeni pracovníci ze dvou poboček České pošty. Všichni měření pracovníci byli vytipováni vedoucími zaměstnanci České pošty.
- Během měření byl pořízen:
 - Časový snímek
 - Fotodokumentace
 - Záznam iEMG

Rozdělení proměřených poštovních doručovatelů

Poštovní doručovatelé

I. Listovní

Ia. Pěší

Ib. Motorizovaní

2. Balíkoví

2a. Motorizovaní

Měření probíhalo u všech typů poštovních doručovatelů u mužů i u žen.

Kraje, ve kterých proběhlo měření

- Hlavní město Praha (2 pobočky – Praha)
- Středočeský kraj (Nymburk, Říčany)
- Jihočeský kraj (České Budějovice, Týn nad Vltavou)
- Plzeňský kraj (2 pobočky – Plzeň)
- Pardubický kraj (2 pobočky – Pardubice)
- Liberecký kraj (1 pobočka – Liberec)
- Ústecký kraj (1 pobočka – Ústí nad Labem)
- Jihomoravský kraj (2 pobočky – Brno)
- Moravskoslezský kraj (2 pobočky – Ostrava)

Hodnocení jednotlivých pracovních činností – obecně u všech typů poštovních doručovatelů

- Proměřená a hodnocená práce byla vykonávána v jednosměnném provozu v 8 hodinových pracovních směnách. Pracovníci měli v průběhu směny k dispozici 30 minutovou přestávku na oběd. Během směny pracovníci vykonávali tyto činnosti: třídění zásilek nebo nakládání zásilek do automobilu, administrativní činnosti a pochůzka nebo rozvoz zásilek. Při práci byly ojediněle zaujímány podmíněně přijatelné a nepřijatelné pracovní polohy horních končetin – ruce nad výškou ramen při ukládání zásilek do vysoko položených přihrádek. Předklony při ukládání balíků do auta nebo při odebírání zásilek z tašky na kolečkách. Celková doba práce v nepřijatelných pracovních polohách však nepřekračovala hygienický limit.

Ia. Obecné rozdělení směny:

Poštovní doručovatelé – listovní (pěší)

- Údaje o dodaných časových faktorech na jednotlivých pobočkách České pošty byly odlišné a délka trvání jednotlivých činností byla závislá na dané směně.
- Třídění zásilek: 20 % - 40 % směny
- Administrativa: 13 % - 33 % směny
- Pochůzka: 42 % - 60 % směny

I a. Třídění zásilek

Poštovní doručovatelé – listovní (pěší)

- Pracovníci nejdříve třídili veškeré zásilky. Nejprve na okresy na četě a poté na jednotlivé domy. Pracovníci odebrali hromádku zásilek, kterou drželi v jedné horní končetině, druhou horní končetinou odebírali postupně jednotlivé zásilky a odkládali je na rozdělené hromádky. Tímto způsobem třídili zásilky podle potřeby několikrát během směny. Roztříděné zásilky svázali pomocí gumičky, kterou na hromádku navlékli oběma horními končetinami. Rozdělené a svázané hromádky si uložili do tašky. Zároveň ukládali svázané hromádky do tašky, kterou předali rozvozci poštovních zásilek do poštovních schránek pro poštovní doručovatelé.

I a. Administrativa

Poštovní doručovatelé – listovní (pěší)

- Pracovníci odebírali označené zásilky z hromádky a postupně popisovali nebo razítkovali doporučené zásilky. Takto označené zásilky odkládali do jednotlivých přihrádek. Poté si přenesli doporučené zásilky k počítači a zapsali veškeré potřebné údaje do PC. Během práce u PC psali oběma horními končetinami, potřebné údaje ukládali do počítače pomocí skeneru, oskenovali čárové kódy z doporučených zásilek. Před pochůzkou přebírali peníze, které si přepočítali a uložili do peněženky. Na konci směny prováděli vyúčtování zásilek. Přepočítávali zbylé peníze, kontrolovali nedoručenou poštu a zapisovali si potřebné údaje.

I a. Pochůzka

Poštovní doručovatelé – listovní (pěší)

- Pracovníci se nejdříve přesunuli na cílové místo (záleží na vzdálenosti rajónu, buď přecházeli pěšky nebo použili MHD). Poté už přecházeli mezi jednotlivými domy. Do domu si odemkli klíčem. Vytáhli z brašny zásilky, které postupně vkládali do příslušných poštovních schránek. Pokud nemohli zásilku doručit, vložili zásilku do složky, kterou drželi po celou dobu v ruce. Do složky si odkládali i útržky z doporučených zásilek. Při předávání doporučených zásilek a důchodů, pracovníci přicházeli přímo k bytu, kde zazvonili a předali zásilku osobně. Nakonec si z tašky vytáhli letáky, které vkládali do všech poštovních schránek. Stejným způsobem obešli všechny domy svého rajónu. Během pochůzky se podle potřeby a množství zásilek zastavovali u schránky pro poštovní doručovatelé, kde si vybrali další poštovní zásilky. Schránky byly rozmístěny po trase doručování. Na některých trasách byla tato místa v sídlech některých firem.
- Poštovní doručovatelé si přenášeli zásilky v batohu, v brašně, v tašce na kolečkách nebo ve vozíku, který tlačili před sebou. Pokud využívali ručně přenášené břemeno (tašku nebo batoh) nesměla být hmotnost zásilek dle interní směrnice České pošty vyšší než 15 kg.

I b. Obecné rozdělení směny:

Poštovní doručovatelé – listovní (motorizovaní)

- Údaje o dodaných časových faktorech na jednotlivých pobočkách České pošty byly odlišné a délka trvání jednotlivých činností byla závislá na dané směně.
- Třídění zásilek: 20 % - 27 % směny
- Administrativa: 7 % - 13 % směny
- Rozvoz: 60 % - 73 % směny

I b. Rozvoz zásilek

Poštovní doručovatelé – listovní (motorizovaní)

- Během rozvozu listovní pošty jeden pracovník řídil, druhý byl jako spolujezdec, střídali se obvykle po měsíci, na některých pobočkách i v průběhu směny.
- Pracovníci přešli do cílového místa. Odebrali si menší množství zásilek pro danou lokalitu a oba ukládali zásilky do poštovních schránek. Postupně po dané lokalitě přejížděli autem. Pokud doručovali doporučenou poštu, zazvonili na zvonek a předali zásilku osobně, pokud nikoho nezastihli, vypsali zásilkovou kartu, kterou vhodili do schránky a zásilku uložili zpět do vozidla.

2a. Obecné rozdělení směny:

Poštovní doručovatelé – balíkoví

- Údaje o dodaných časových faktorech na jednotlivých pobočkách České pošty byly odlišné a délka trvání jednotlivých činností byla závislá na dané směně.
- Náklad balíků: 7 % - 14 % směny
- Administrativa: 9 % - 22 % směny
- Rozvoz balíků: 66 % - 84 % směny

2a. Poštovní doručovatelé – balíkoví

- **Náklad balíků**

Pracovníci si převezli všechny zásilky a balíky na pojízdném vozíku k autu. Poté postupně odebírali zásilky, které nejdříve oskenovali a poté uložili do úložného prostoru auta.

- **Administrativa**

Pracovníci si před zahájením jízdy nechali vytisknout zásilkové karty, které si poskládali podle své trasy a natrhali si je. Přebrali si peníze, které si přepočítali a uložili do peněženky. Na konci směny prováděli vyúčtování zásilek. Přepočítávali zbylé peníze a zapisovali si potřebné údaje.

2a. Rozvoz zásilek

Poštovní doručovatelé – balíkoví

- Pracovníci přejížděli služebním autem mezi místy, na které doručovali zásilky. Nejdříve zastavili auto a vystoupili z něj, přešli k zadní části vozu, otevřeli dveře, odebrali příslušnou zásilku, zazvonili na příjemce a zásilku předali, pokud nezastihli příjemce doma, vrátili balík zpět do vozu a pokračovali v cestě. Zásilky předávali spolu s doručovacími kartami, které příjemce musel podepsat. U některých zásilek telefonovali příjemcům, zda je zastihnou doma nebo jim zásilku nechali na poště.

Fotodokumentace

Obr. č. 1: Třídění zásilek

Fotodokumentace

Obr. č. 2: Administrativa

Fotodokumentace

Obr. č. 3: Pochůzka

Fotodokumentace

Obr. č. 4: Náklad balíků

Výsledky měření – tabulka č. I P

Ia. Poštovní doručovatel (listovní, pěší) - muži

Pobočka pošty	Průměrná váha zásilek	Lateralita	Věk	Váha [kg]	Výška [cm]	Průměrná časově vážená směna	Flex. PHK	Ext. PHK	Flex. LHK	Ext. LHK	Nadlimitní sval. síla nad 70 % Fmax
Praha, Olšanská	35 kg	Pravák	34	80	178		7,95	7,78	10,14	8,24	ANO
Ostrava, hl. nádraží	71 kg	Pravák	24	95	192		9,10	8,22	9,62	7,11	ANO
Plzeň, Solní	80 kg	Pravák	58	92	175		9,61	7,98	9,76	7,99	ANO
Brno, hl. nádraží	38 kg	Pravák	32	80	185		8,95	6,62	8,40	6,66	ANO

Výsledky měření – tabulka č. 2

Ia. Poštovní doručovatel (listovní, pěší) - ženy

Pobočka pošty	Průměrná váha zásilek	Lateralita	Věk	Váha [kg]	Výška [cm]	Průměrná časově vážená směna	Flex. PHK	Ext. PHK	Flex. LHK	Ext. LHK	Nadlimitní sval. síla nad 70 % Fmax
Praha, Olšanská	35 kg	Pravák	32	68	180		8,76	8,90	9,89	8,57	ANO
Ostrava, hl. nádraží	52,5 kg	Pravák	45	70	168		8,60	8,73	7,76	8,63	ANO
Plzeň, Solní	64 kg	Pravák	38	90	161		8,69	9,25	7,39	7,23	ANO
Pardubice, Jiřího Tomana	61 kg	Pravák	48	47	151		9,83	8,86	10,39	7,11	ANO
Pardubice, Jiřího Tomana	59,5 kg	Pravák	41	63	164		10,5	10,07	10,49	10,99	ANO
České Budějovice, Pražská třída	31 kg	Pravák	59	73	164		10,28	9,74	Porucha přístroje	Porucha přístroje	ANO
České Budějovice, Pražská třída	39 kg	Pravák	51	70	165		11,31	9,77	8,82	7,53	ANO
Brno, hl. nádraží	38 kg	Pravák	28	69	170		8,27	10,37	8,53	7,92	ANO
Ústí nad Labem, Berní	67 kg	Pravák	57	50	160		10,25	8,00	10,53	7,7	ANO
Ústí nad Labem, Berní	61,6 kg	Pravák	54	50	164		10,59	9,70	9,89	10,37	ANO

Výsledky měření – tabulka č. 3

I b. Poštovní doručovatel (listovní, motor.) - ženy

Pobočka pošty	Průměrná váha zásilek	Lateralita	Věk	Váha [kg]	Výška [cm]	Průměrná časově vážená směna	Flex. PHK	Ext. PHK	Flex. LHK	Ext. LHK	Nadlimitní sval. síla nad 70 % Fmax
Říčany	36 kg	Levák	37	64	159		7,71	7,95	6,93	8,04	ANO
Říčany	35 kg	Levák	34	73	165		8,62	7,91	9,33	9,87	ANO
Pardubice, Palackého třída	24 kg	Pravák	56	58	160		8,08	8,82	9,35	8,88	ANO
Pardubice, Palackého třída	23 kg	Pravák	46	52	153		9,98	8,43	8,58	9,33	ANO
Týn nad Vltavou	35 kg	Pravák	48	98	175		10,76	9,61	Porucha přístroje	Porucha přístroje	ANO
Týn nad Vltavou	34 kg	Pravák	32	85	177		8,5	7,14	7,97	7,91	ANO
Nymburk	45 kg	Pravák	47	65	172		9,75	9,90	9,75	8,70	ANO
Nymburk	46 kg	Pravák	35	67	168		8,76	8,67	7,90	7,36	ANO

Výsledky měření – tabulka č. 4

2a. Poštovní doručovatel (balíkový, motor.) - muži

Pobočka pošty	Průměrná váha zásilek	Lateralita	Věk	Váha [kg]	Výška [cm]	Průměrná časově vážená směna	Flex. PHK	Ext. PHK	Flex. LHK	Ext. LHK	Nadlimitní sval. síla nad 70 % Fmax
Praha, DEPO	738,5 kg	Pravák	41	80	184		8,54	7,66	9,14	7,97	ANO
Praha, DEPO	486,3 kg	Pravák	51	69	170		8,93	7,44	9,68	8,93	ANO
Ostrava, Sládkova	-	Pravák	36	80	180		7,18	6,66	7,08	6,61	ANO
Plzeň, Skladová	570 kg	Pravák	20	75	168		7,39	8,38	6,84	7,27	ANO
Brno, DEPO	2 480 kg	Pravák	25	85	196		10,74	8,47	9,16	8,31	ANO
Brno, DEPO	2 600 kg	Pravák	28	85	180		9,30	7,33	8,69	7,96	ANO
Liberec, Nákladní	357 kg	Pravák	39	72	185		9,94	7,34	10,34	6,98	ANO
Liberec, Nákladní	252 kg	Pravák	38	92	178		10,74	7,59	9,35	7,49	ANO

Výsledky měření – tabulka č. 5

2a. Poštovní doručovatel (balíkový, motor.) - ženy

Pobočka pošty	Průměrná váha zásilek	Lateralita	Věk	Váha [kg]	Výška [cm]	Průměrná časově vážená směna	Flex. PHK	Ext. PHK	Flex. LHK	Ext. LHK	Nadlimitní sval. síla nad 70 % Fmax
Ostrava, Sládkova	-	Pravák	50	49	150		8,25	10,01	9,07	6,26	ANO
Plzeň, Skladová	570 kg	Pravák	50	75	168	10,28	9,13	12,13	7,92	ANO	

Porovnání výsledných průměrných hodnot u profese: Poštovní doručovatel

PROFESE	PRŮMĚRNÁ VÁHA ZÁSILEK	VĚK	HMOTNOST	VÝŠKA	FLEX. PHK	EXT. PHK	FLEX. LHK	EXT. LHK
průměr, poštovní doručovatel (listovní, pěší) - muži	56	37	86,75	182,5	8,90	7,65	9,48	7,5
průměr, poštovní doručovatel (listovní, pěší) - ženy	50,86	45,3	65	164,7	9,71	9,34	9,30	8,45
průměr, poštovní doručovatel (listovní,motorizovaný) - ženy	34,75	41,88	70,25	166,13	9,02	8,55	8,54	8,58
průměr, poštovní doručovatel (balíkový,motorizovaný) - muži	813,97	34,75	79,75	180,13	9,10	7,61	8,79	7,69
průměr, poštovní doručovatel (balíkový,motorizovaný) - ženy	570	50	62	159	9,27	9,57	10,6	7,09

Závěr

- Z výsledků měření vyplývá, že práce poštovních doručovatelů doporučujeme zařadit do kategorie 2, vynakládané svalové síly se v průměru pohybovaly v rozmezí 9 – 11 % F_{max} u flexorových svalových skupin obou horních končetin a 7 – 10 % F_{max} u extenzorových svalových skupin. U profese poštovního doručovatele nebyly zaznamenány nadlimitní počty pohybů, byly zaznamenány nadlimitní svalové síly 55 – 70 % F_{max} , jejich počet však v žádné z hodnocených směn nepřekročil hygienický limit. Občasně se vyskytovaly nadlimitní svalové síly nad 70 % F_{max} , které byly vždy spojeny s přenášením břemen.
- Práce byla vyhodnocena podle dodaných časových snímků na pobočkách České pošty a byla vztažena k osmihodinové pracovní době, ovšem ne vždy byla délka směny dodržena, zejména na začátku měsíce doručovatelé pracovali často přesčas.

Děkuji za pozornost